

WZESIEŃ
pamięci

80

**ROZNIKA WYBUCHU
II WOJNY ŚWIATOWEJ
1939-2019**

II wojna światowa w liczbach

Drugą wojną światową dotknięta została populacja prawie całego świata. Konflikt zbrojny toczył się na każdym kontynencie poza Ameryką Południową, a w działaniach wojennych brali udział żołnierze z każdego zakątka globu. Szacuje się, że działaniami wojennymi w jakiś sposób zostało dotknięte około **1,7 miliarda** osób, czyli prawie **75%** ówczesnej populacji. W wojnie walczyło prawie **110 milionów** żołnierzy, z czego około 25 milionów zginęło.

Druga wojna światowa była dotychczas najbardziej krwawym konfliktem w historii ludzkości, konfliktem, który pochłonął miliony żyć ludzkich - zarówno żołnierzy, jak i cywilów. Według szacunków w wyniku działań wojennych zmarło **od 50 do 80 milionów osób**, co wynosiło około **3%** ówczesnej populacji. Populacja Polski w tych latach uszczupliła się aż o około **5,5 miliona osób** - zmarłych w działaniach wojennych, w wyniku represji Nazistowskich, oraz w czasie Holocaustu. Łącznie było to prawie 17% populacji Polski sprzed wojny.

Jedną z najstraszniejszych zbrodni w historii ludzkości jest bez wątpienia Holocaust czyli plan systematycznego wymordowania i eksterminacji ludności żydowskiej. Szacuje się, że przed wojną na terenie Europy zamieszkiwało około **7,5 miliona Żydów**. W czasie Holocaustu **5,7 milionów** z nich zostało zabitych - większość w obozach koncentracyjnych założonych przez Hitlerowców na terenie Polski. W tym samym czasie w obozach koncentracyjnych Naziści pozbywali się też ludności Romskiej, niepełnosprawnych, homoseksualistów, Serbów, duchownych rzymskokatolickich i innych nieodpowiadających im osób. Łącznie szacuje się, że w wyniku zorganizowanych prześladowań nazistowskich straciło życie **10-11 milionów** ludzi.

Obchody 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej

Z udziałem prezydentów Polski Andrzeja Dudy i Niemiec Franka-Waltera Steinmeiera w dniu 1 września br. nad ranem w Wieluniu rozpoczęły się obchody 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Wieluń to jedno z pierwszych polskich miast zbombardowanych o świcie 1 września 1939 r. **przez Niemców**, choć nie było tu przemysłu, jednostek wojskowych, ani innych obiektów o strategicznym znaczeniu. Jest ono symbolem tragedii osób cywilnych, które we śnie albo gdy szli do pracy, zostali „ugodzeni przez bomby”...

Uroczystości odbyły się również na Westerplatte, gdzie obecny był premier RP Mateusz Morawiecki oraz na placu Piłsudskiego w Warszawie gdzie wystąpili: Prezydent Andrzej Duda, Prezydent Niemiec Frank-Walter Steinmeier oraz Wiceprezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki Michael Pence'a. Szefowie delegacji złożyli kwiaty na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza.

W obchodach udział wzięło 40 delegacji zagranicznych, tj. około 250 gości z całego świata, w tym prezydenci, premierzy, przewodniczący parlamentów, ministrowie spraw zagranicznych, ministrowie obrony narodowej, a także specjaliści wysłannicy rodzin królewskich z Europy. Obok prezydentów Polski i Niemiec oraz wiceprezydenta USA w uroczystości uczestniczyli m.in. kanclerz Niemiec **Angela Merkel**, premier Francji **Edouard Philippe** oraz prezydenci: Chorwacji **Kolinda Grabar-Kitarović**, Litwy **Gitanas Nauseda**, Czech **Milosz Zeman**, Słowacji **Zuzana Czapotova**, Ukrainy **Wołodymyr Zelenski** i Węgier **Janos Ader**. Na zaproszenie Prezydenta RP obecny również był **Prezydent Czarnogóry Milo Djukanović**.

Obecni byli również premier **Mateusz Morawiecki**, marszałek Senatu **Stanisław Karczewski**, a także m.in. ministrowie spraw zagranicznych: **Jacek Czaputowicz** i obrony **Mariusz Błaszczak** oraz przedstawiciele władz wojskowych. W uroczystości uczestniczy także m.in. prezes PiS **Jarosław Kaczyński**, szef BBN **Paweł Soloch**, szef gabinetu prezydenta **Krzysztof Szczerski**, prezes TK **Julia Przyłębska**.

W uroczystościach udział wzięli także reprezentanci wielu polskich samorządów oraz 24 zagranicznych miast dotkniętych II wojną światową, m.in. burmistrzowie: Londynu, włoskiego Cassino, norweskiego Narvika, holenderskiej Bredy, izraelskiej Hajfy, japońskiej Osaki. Podczas uroczystości na pl. Piłsudskiego głos zabrali prezydenci Polski i Niemiec, a także wiceprezydent USA.

W swoim wystąpieniu prezydent Andrzej Duda m.in. powiedział: „ (...) **Pamiętamy. Musimy pamiętać, dlatego tutaj dzisiaj jesteśmy. Dziękuję wszystkim za przyjęcie zaproszeń. Pamiętamy i będziemy pamiętać z wdzięczności dla wszystkich tych, którzy oddali swoje życie dla wolnego świata, dla obrony**

świata przed faszyzmem, hitlerowskim totalitaryzmem, by ludzie mogli żyć wolni i cieszyć się swoim szczęściem. Z wdzięcznością całujemy ręce kombatantów. Tych, którzy walczyli za wolność naszą i waszą. Dziękujemy wam z całego serca, gdziekolwiek jesteście teraz na świecie. (...) To u nas zaczęła się 1 września 1939 roku II wojna światowa, od ataku Niemiec na Westerplatte oraz od ataku na śpiące miasto, które kompletnie nie było przygotowane, w którym spokojnie spali zwykli ludzie. Wielu doszczętnie zbombardowano - przypomniał prezydent.

Chcę podkreślić jeszcze raz, że mój naród, tak mocno doświadczony, nigdy się nie poddał. (...) Polacy walczyli na wszystkich frontach. Bronili nieba Wielkiej Brytanii, byli jednymi z tych niewielu, którzy tak wiele zrobili. Dali popis klasy i bohaterstwa. Polscy żołnierze walczyli pod Monte Cassino, wyzwolali miasta we Francji, Holandii, Belgii, a z drugiej strony, także z Armią Czerwoną szli Polacy, którzy wcześniej zostali wywiezieni na Syberię. Walczyli o ziemie polskie, o Kołobrzeg, o Berlin i mieli wielki przywilej, że na bramie Brandenburskiej mogli zatknąć polską flagę. Wielu polskich żołnierzy nie wróciło do Polski. Znaleźliśmy się pod okupacją sowiecką.

Pochylam głowę przed tymi, którzy polegli i tymi, którzy przeżyli, walcząc za wolność naszą i waszą. Chylę przed wami czoła i składam hold. Jesteście wspaniali i dziękujemy wam, że jesteście z nami, że dajecie świadectwo, że warto było stanąć z odwagą i walczyć o wolność. Cześć i chwała bohaterom!

Andrzej Duda zwrócił się również do Franka-Waltera Steinmeiera z podziękowaniami:

*(...) „Pamiętając o historii będziemy mogli budować przyjaźń na następne dziesięciolecia Polaków i Niemców. Ta rocznica jest wyjątkowa, jestem przekonany, że przejdzie do historii dziejów przyjaźni polsko-niemieckiej. Dziękuję prezydentowi Niemiec za obecność i postawę. **Cześć i chwała bohaterom II wojny światowej! Niech żyje wolny świat, niech żyje wolność i pokój!***

* * *

*Zaczynając swoją przemowę, prezydent Niemiec **Frank-Walter Steinmeier** powiedział, że nie ma drugiego miejsca w Europie, w którym tak trudno było mu zabrać głos w swoim ojczystym języku. „**Stoję tu pełen pokory i wdzięczności. 80 lat temu moi rodacy rozpętali okrutną wojnę. To była niemiecka zbrodnia. Historia tego miejsca jest tego świadectwem. Przeszłość nie jest zamknięta. Im dalej od tej wojny, tym ważniejsza staje się pamięć. Wojna kończy się, gdy cichnie szcęk oręża, ale jej skutki są bolesną spuścizną, ale my Niemcy, przyjmujemy ją i niesiemy dalej.***

To żywy dowód cudu pojednania, że mogę tu dziś stać. Nie mieliśmy prawa domagać się tej łaski, ale staramy się jej sprostać. Nasza odpowiedzialność należy się Europie. Zjednoczona Europa to zbawcza idea, to efekt wyciągniętych wniosków. Ta Europa doznała tego, co w człowieku najgorsze, ale postawiła na to, co w nim najlepsze.

Ta Europa jest i pozostanie projektem nadziei. Dobrze wiem, że mój kraj ponosi szczególną odpowiedzialność. My Niemcy, musimy dla Europy robić więcej, wносить większy wkład na rzecz bezpieczeństwa i dobrobytu. Musimy lepiej słuchać. Chcemy tę odpowiedzialność wziąć na siebie. Nie mamy żadnego powodu, by uważać się za lepszych Europejczyków- ocenił Steinmeier.

Prezydent przyznał, że "przeszłości nie da się zapomnieć". Nie zapomnimy, przejmujemy odpowiedzialność, którą narzuca na nas nasza historia. Ona nie przemija, ona jest cały czas obecna - i dodał najpierw po niemiecku, a później po polsku: - **Chylę czoła przed ofiarami ataku na Wieluń, chylę czoła przed ofiarami niemieckiej tyranii i proszę o wybaczenie. Jesteśmy dogłębnie wdzięczni za wyciągniętą do przebaczenia rękę Polski. Jako prezydent Niemiec, wspólnie z kanclerz mówimy, że nie zapomnimy. Nie zapomnimy cierpienia Polaków. Nigdy nie zapomnimy - zapewnił Steinmeier.**

Nigdy więcej nie wolno rozniecać nienawiści. Nasi rodzice wyciągnęli lekcje z historii. Podali sobie dłoń w geście pojednania. Wybrali drogę współpracy opartą na regulach współpracy i pokoju. Tego ducha pojednania chcemy zachować i tą drogą musimy dalej podążać.

*Jako gość z Niemiec stoję przed państwem bosy. Z wdzięcznością spoglądam na walkę o wolność narodu polskiego i chylę czoła przed ofiarami. **Proszę o przebaczenie za historyczną winę Niemiec i przyznają się do naszej nieprzemijającej odpowiedzialności** - zakończył Frank Walter Steinmeier.*

* * *

Tegoroczne obchody są kolejnym krokiem na drodze pojednania między Polską a Niemcami, a wizyta głów państw przyczyniła się do tego. To był ważny moment, żeby wspólnie uczcić pamięć ofiar II wojny światowej, a także wspólnie wyrazić przestrożę dla współczesnego świata. Oby ta historia już nigdy się nie powtórzyła.

